

оформлення відстрочених податкових накладних та інших довгострокових зобов'язань, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, головна книга, документи фінансової звітності [4].

У процесі здійснення аудиту довгострокових зобов'язань аудитором застосовується низка методичних прийомів: арифметична перевірка, внутрішні та зовнішні підтвердження, спостереження за відображенням зобов'язань у системі бухгалтерського обліку, усне опитування персоналу підприємства, запити аудитора, документальна перевірка, аналіз та синтез тощо.

Тобто застосування у практичній діяльності узагальнених напрямків організації та методики аудиту довгострокових зобов'язань забезпечує шлях до покращання генерування інформації для підвищення ефективності її використання управлінською системою суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел: 1. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Суліменко Л. А. Аудит: навч. посібник / за заг. ред. Ю. С. Цал-Цалко. Житомир: Рута, 2012. 389 с. 2. Петрик О. А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2008. 356 с. 3. Проскуріна Н. М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія. Київ: Інформ.-аналіт. агенство, 2011. 739 с. 4. Сухарева Л. О., Закалінська К. О. Аудит: оцінка якості системи бухгалтерського обліку: монографія. Донецьк : Вебер, 2009. 263 с.

УДК 657

К. М. Круглік, студентка Інституту банківських технологій та бізнесу

О. І. Коблянська, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Інституту банківських технологій та бізнесу

ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Ключові слова: аудит, розрахунки з покупцями та замовниками, дебіторська заборгованість, загальна стратегія аудиту, план аудиту, аудиторський висновок.

У зміцненні фінансового стану і платоспроможності підприємства вагома роль належить аудиту за станом розрахунків із контрагентами, динамікою дебіторської заборгованості. Основне призначення аудиту розрахунків із покупцями і замовниками полягає в тому, щоб допомогти підприємству сформулювати рекомендації та визначити заходи з ліквідації заборгованості, не лише як засобів покращення розрахункових операцій, але і фінансового стану підприємства. Аудит повинен бути організований так, щоб адекватно відображати всі аспекти діяльності суб'єкта, що перевіряється, настільки, наскільки вони відповідають перевірній фінансовій інформації [2].

Мета аудиту розрахунків з покупцями і замовників полягає у висловленні незалежної думки аудитора щодо наявності, правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання відповідно до нормативних актів України та внутрішніх правил підприємства [1].

Основними завдання аудиту розрахунків з покупцями та замовниками є:

1. Перевірка законності виникнення дебіторської заборгованості й контроль своєчасності погашення заборгованості, аналіз доцільності та своєчасності заходів, вжитих підприємством щодо ліквідації обставин, які спричинили прострочену заборгованість.

2. Перевірка правильності оформлення первинних документів при розрахунках із покупцями і замовника (особливу увагу слід звернути на наявність договорів із покупцями і замовниками, важливим є виявлення разових договорів на постачання товарів, робіт (послуг) на великі суми коштів).

3. Перевірка правильності відображення в обліку розрахунків з покупцями та замовниками, визначення необхідності та правильності формування та використання резерву сумнівних боргів.

4. Оцінювання стану синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками, якості відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку облікових регістрах та звітності [2].

Необхідні облікові дані для проведення аудиту розрахунків з покупцями і замовниками містяться в: первинних документах, регістрах синтетичного й аналітичного обліку, фінансовій звітності [1].

У процесі аудиту важливе правильне планування процесу перевірки. Планування аудиту включає встановлення загальної стратегії аудиту та розробку плану аудиту [3].

Розробляючи загальну стратегію аудиту, необхідно визначити:

1. Ресурси для конкретних аспектів аудиту (використання більш досвідчених членів групи у сферах із високим ризиком, використання експертів) і кількість членів групи на різних напрямках проведення аудиту або кількість годин, яку необхідно виділити для сфер із високим ризиком.

2. Час використання цих ресурсів, управління, використання та нагляд за цими ресурсами (коли очікується), а також провести інструктаж та обговорення роботи, як планується проводити перевірки за контролем якості виконання завдання [5].

Для того щоб процес проведення аудиту був ефективний, необхідно скласти план проведення аудиту. План аудиту включає характер, час та обсяг аудиторських процедур. Планування таких аудиторських процедур відбувається протягом усього періоду аудиту, оскільки план завдання з аудиту постійно уточнюється. У результаті непередбачених подій у аудитора може виникнути необхідність модифікувати загальну стратегію аудиту та план аудиту [3]. Після виконання аудитором необхідних аудиторських процедур, для формування аудиторських доказів, аудитор складає аудиторський висновок (звіт незалежного аудитора) [1].

Залежно від отриманих аудиторських доказів, під час аудиту висновок може бути двох видів: безумовно-позитивний або модифікований аудиторський висновок. Безумовно-позитивний висновок надається за умови, що ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності повністю відповідає вимогам чинного законодавства та здійснюється відповідно до обраної концептуальної основи. Відповідно до Міжнародного стандарту аудиту 705 «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора» модифікований висновок надається, коли аудитор на основі отриманих аудиторських доказів доходить висновку, що фінансова звітність загалом містить суттєві викривлення або коли немає можливості отримати достатні і прийнятні аудиторські докази, щоб дійти висновку, що фінансова звітність загалом не містить суттєвих викривлень [3].

Найчастіше в процесі аудиту дебіторської заборгованості мають місце наступні порушення: заміна виписок банку або виправлення відповідних сум, що свідчать про погашення дебіторської заборгованості; зарахування отриманих сум дебіторської заборгованості на погашення заборгованості не відповідних дебіторів-платників; списання недостач та крадіжок за рахунок збільшення дебіторської заборгованості; невідповідність даних синтетичного та аналітичного обліку; приховування дебіторської заборгованості відображенням у балансі згорнутого залишку замість розгорнутого; неправильне визначення (оцінка) суми дебіторської заборгованості у зв'язку з коливанням курсу валют на дату складання Балансу при розрахунках в іноземній валюті; неправильний розрахунок суми резерву безнадійної дебіторської заборгованості [5].

На основі аудиторського висновку керівник підприємства має можливість проаналізувати правильність відображення даних у фінансовій звітності, зможе проаналізувати наскільки обліковим даним можна довіряти і як в майбутньому попередити викривлення інформації. Таким чином, зважаючи на викладене вище, власникам вітчизняних підприємств необхідно проводити аудит дебіторської заборгованості як для впевненості у правильності та законності її формування, так і для захисту інтересів виробника від клієнтів-неплатників та інвестиційної привабливості.

Список використаних джерел: 1. Венгерук Н. П. Шляхи удосконалення методики аудиту дебіторської заборгованості. Київ, 2014. URL: <http://oaji.net/articles/2014/797-1404591016.pdf>. 2. Виноградова М. О., Жидеева Л. І. Аудит: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 654 с. 3. Гончарук Я. А., Рудницький В. С. Аудит: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 443 с. 4. Міжнародні стандарти якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2014 року / пер. з англ. Ольховікова О.Л., Селезньов О.В. Київ: Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України, 2015. 5. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 № 3125-XII (зі змінами та доповненнями). 6. Аудит: підручник / за заг. ред. проф. О. А. Петрик. Київ: КНЕУ, 2015. 496 с.